
Revisionsrapport

Kultur- och fritidsnämndens hantering av förenings- bidrag och studiecirkelstöd

Östersunds kommun

Kjell Pettersson

Juni 2011

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	1
2	Inledning	2
2.1	Bakgrund	2
2.2	Revisionskriterier	2
2.3	Avgränsning	2
2.4	Revisionsmetod	2
3	Organisation och gällande regler och riktlinjer för bidrag.	3
3.1	Nämndens uppgift enligt reglemente och delegationsordning	3
3.2	Bidragsbestämmelser/Riktlinjer	3
3.3	Hur kontrolleras uppgifterna i ansökningarna?	3
3.4	Intern kontroll rutiner som säkerställer att utbetalning sker enligt beslut	4
3.5	Uppfyller ansökningarna kraven som ställs i bidragsnormerna?	4
3.6	Resultat av stickprovskontroll vid föreningsservice	5
3.7	Resultat av stickprov av beslut vid kultur och fritidsförvaltningen	5
4	Revisionell bedömning	6
4.1	Bedömning av kontrollmålen	6
4.2	Bedömning av revisionsfrågan	6

1 Sammanfattning

På uppdrag av kommunens valda revisorer har Komrev inom PwC granskat hur kultur- och fritidsnämnden hanterar utbetalningar av bidrag till föreningar och organisationer. Följande revisionsfråga har varit aktuell:

- Hanterar kultur- och fritidsnämnden föreningsbidrag och studiecirkelstöd med tillräcklig tillförlitlighet och säkerhet?

Uppdraget är fokuserat på hur internkontrollen utförs utifrån gällande regler och bestämmelser och om kontrollen är tillräcklig.

Granskningen visar att det finns regler och riktlinjer för bidrag till föreningar och studieförbund och som tillämpas.

Genomfört stickprov visar att ansökningarna i huvudsak uppfyller gällande krav.

Granskningen visar att en systematisk och fungerande kontroll sker av uppgifterna i ansökan. Nuvarande kontroll omfattar inte 15 % av bidragsansökningarna utan uppgår till ca 5 – 9 %.

Granskningen har även visat att det finns internkontrollrutiner som säkerställer att utbetalning sker enligt regler och riktlinjer

Efter genomförd granskning är vår sammanfattande bedömning att kultur – och fritidsnämnden i stort har en väl fungerande intern kontroll men att vissa förbättringsområden finns, främst beträffande kontroll av studieförbundens ansökningar.

Vi lämnar följande förslag till förbättringsåtgärder:

- Utöka stickprovskontrollen av uppgifter i ansökan till minst 10 % av verksamhetsbidragen.
- Samla ansökningshandlingarna på ett ställe.
- Klargör om uppdraget till föreningsservice att kontrollera ansökningar omfattar alla bidrag eller endast verksamhetsbidrag och driftbidrag.
- Utöka kontrollen av bidrag till studieförbunden.
- Bjud in föreningar till informationsträffar omkring bidragsbestämmelser

2 Inledning

2.1 Bakgrund

Revisorerna i Östersunds kommun har uppdragit till Komrev inom PwC att granska hur kultur- och fritidsnämnden hanterar utbetalningar av bidrag till föreningar och organisationer. Uppdraget är fokuserat på hur hantering och utbetalning sker utifrån gällande regler och bestämmelser.

2.2 Revisionskriterier

Följande **revisionsfråga** är aktuell:

- Hanterar kultur- och fritidsnämnden föreningsbidrag och studiecirkelstöd med tillräcklig tillförlitlighet och säkerhet?

Underliggande **kontrollmål** är:

- Finns regler och riktlinjer för bidrag till föreningar och studieförbund?
- Uppfyller ansökningarna gällande krav i reglerna?
- Hur kontrolleras uppgifterna i ansökningarna?
- Finns det internkontrollrutiner som säkerställer att utbetalning sker enligt nämndens beslut (gällande normer och riktlinjer)?

2.3 Avgränsning

Granskningen omfattar verksamhetsbidrag (verksamhet 30001), föreningsbidrag (verksamhet 31514) och studiecirkelstöd (verksamhet 31001) och avser både 2010 och 2011.

2.4 Revisionsmetod

Genomgång av nämndens reglemente, delegationsordning och regler/bestämmelser för bidrag samt protokoll. Intervjuer har genomförts med kanslichef, nämndråd, ekonom och handläggare av bidragsfrågor samt handläggare vid bildningsförbundet mitt norrland (BFM). Stickprov av ansökningar och utbetalningar har genomförts för både 2010 och 2011.

3 Organisation och gällande regler och riktlinjer för bidrag.

3.1 Nämndens uppgift enligt reglemente och delegationsordning

I reglementet för nämnden § 1 punkt d, framgår bland annat att nämnden ansvarar för "bidrag till föreningar inom nämndens verksamhetsområde". I § 2 framgår nämndens funktion som "beställarnämnd" gentemot utförarstyrelsen, vilket innebär att nämnden genom ett avtal uppdragit till föreningsservice att hantera bidragsärenden för nämndens räkning, se bilaga 1.

I delegationsordningen framgår inget om hur handläggning av verksamhetsbidrag och studiecirkelstöd skall hanteras utan detta anses utgöra ren verkställighet enligt antagna normer och riktlinjer. Om andra bidrag, exempelvis föreningsbidrag, investeringsbidrag och arrangemangsbidrag, beslutar nämnden. Beträffande kulturbidrag och fritidsbidrag till särskilt arrangemang om högst 25 % av ett basbelopp beslutar kanslichef (kulturarrangemang) och nämndråd (fritidsarrangemang).

3.2 Bidragsbestämmelser/Riktlinjer

Totalt betalades ca 14,7 Mkr ut 2010 avseende olika typer av bidrag, se bilaga 2. Budgeten för 2011 uppgår totalt till ca 16 Mkr.

Det finns en populärutgåva "Bidragsnormer och hyror för föreningar" (återfinns på kommunens hemsida samt hos nämndens kansli och föreningsservice). Skriften beskriver och upplyser vilka bidragsmöjligheter som finns.

I bidragsnormerna anges även grundvillkor, storleken på bidrag, när ansökan ska vara inlämnad och krav på vilka uppgifter som ska lämnas av föreningen med mera.

3.3 Hur kontrolleras uppgifterna i ansökningarna?

Vid intervju med föreningsservice framkom följande: Utbetalningar görs av enheten på uppdrag av olika nämnder och förvaltningar inom kommunen. Utbetalningar av kultur och fritidsbidrag, enligt bilaga 2, görs löpande under året. Föreningsservice har själv ett ansvar, enligt avtal, att stickprovsmässigt kontrollera ca 15 % av utbetalda bidrag för verksamhetsbidrag (30001) och driftbidrag (30002). För övriga bidrag, exempelvis bidrag till studieorganisationer, ansvarar kultur och fritidsnämnden själv för kontrollen.

Stickprovsmässigt kontrolleras ca 6-10 föreningar varje (mellan 5 – 9 % av ansökningarna) år av handläggaren på föreningsservice, en större förening och några mindre föreningar. Totalt uppgår antalet föreningar som söker verksamhetsbidrag (aktivitetsstöd, verksamhet 30001) till drygt 120 stycken. Vid kontrollerna tas alla närvarokort in. Dessa jämförs mot de krav som gäller enligt bidragsnormer. Även statistik över aktiviteter och lämnade uppgifter jämförs mellan åren där större avvikelser mellan åren kontrolleras. Om fel upptäcks korrigeras beloppen i ansökan och kontakt tas med uppgiftslämnaren. I de allra flesta fall är fel som upptäcks oavsiktliga men i något enstaka fall har avsiktliga eller återkommande fel upptäckts. Vid intresse och önskemål från föreningarna kan

föreningservice informera om exempelvis ifyllandet av blanketter, bestämmelser eller annat vid särskilt anordnade informationsträffar. Denna form av träffar äger rum någon enstaka gång per år. I övrigt kan varje enskild förening vid behov få den hjälp som behövs. Bidragsansökan via nätet har provats, vilket upplevts som positivt från bägge parter. Systemet för nätbaserad ansökan behöver förbättras vilket innebär att det återstår mycket arbete innan detta kan användas som tänkt.

Generellt är efterlevnaden av gällande bestämmelser bra, enligt handläggaren.

När det gäller driftbidrag till anläggningar ägda av föreningar (verksamhet 30002) gör handläggarna ibland besök på plats då väsentliga förändringar skett mellan åren.

Fördelning av bidrag till studieförbunden beräknas enligt fastställd norm. Tjänsten köps av bildningsförbundet mittnorrland (BFM). Utbetalning sker av föreningservice i Östersunds kommun. Kontroll av ansökningshandlingar görs inte av kultur och fritidsförvaltningen utan kontrollen förutsatt skötas av anlitat bildningsförbund.

3.4 Intern kontroll rutiner som säkerställer att utbetalning sker enligt beslut

Följande grundläggande rutiner säkerställer att risken för felaktiga utbetalningar minimeras:

- Föreningen måste ingå i föreningsregistret.
- Utbetalning sker till kontonummer registrerat i föreningens namn
- Kontroll sker enligt p 3.3
- Kontroll av utbetalningar och uppföljning av ekonomi och redovisning görs av kultur och fritidsförvaltningens ekonom

För 2011 har kultur och fritidsnämnden utarbetat en internkontrollplan. Inga aktiviteter som direkt rör uppföljning och kontroll av utbetalda bidrag finns med i planen.

3.5 Uppfyller ansökningarna kraven som ställs i bidragsnormerna?

För att verifiera beskrivna rutiner enligt ovan har ett begränsat stickprovsurval gjorts av föreningsbidrag (31514) och verksamhetsbidrag (30001). Ingen kontroll har gjorts av studieorganisationernas bidrag då extern utförare utför denna.

Följande kontrollmoment har ingått:

- Verksamhetsplan finns
- Verksamhetsberättelse
- Resultat och balansräkning
- Revisionsberättelse
- Uppgift om antal medlemmar
- Årsskrift i två exemplar
- Rätt belopp enligt bestämmelser utbetalts

3.6 Resultat av stickprovskontroll vid föreningservice

I stort upprätthålls en god ordning på granskade handlingar och underlag. Följande mindre noteringar av granskat material (ca 40 föreningar) har gjorts:

- Handlingar förvaras ibland på två ställen, dels vid föreningservice och även vid kultur och fritidsförvaltningen.
- En revisionsberättelse var inte underskriven.
- Fyra revisionsberättelser med en påskrivande revisor.
- Ofullständiga handlingar från 7 föreningar avseende 2010, vilket innebär att inga pengar betalas ut till föreningarna.
- Utbetalning av investeringsbidrag till större förening trots att föreningen saknar ungdomsverksamhet, vilket är ett krav enligt normerna. Ett särskilt beslut från kultur och fritidsnämnden har tagits i detta fall.

3.7 Resultat av stickprov av beslut vid kultur och fritidsförvaltningen

Framräkning av bidrag till studieförbund hanteras av bildningsförbundet mitt norrland på uppdrag av kultur och fritidsförvaltningen. Inga kontroller av lämnade uppgifter görs från förbundets handläggare annat än statistiska jämförelser mellan olika år samt att verksamhetsberättelse, revisionsberättelse och andra obligatoriska uppgifter enligt bidragsnormer finns bifogade i ansökan. Folkbildningsrådet (studieförbundens intresseorganisation) kräver ibland in uppgifter från de olika studieförbunden men ytterst ansvarar studieförbunden själva för att kontrollera lämnade uppgifter från respektive studieledare.

Vid kultur och fritidsförvaltningen sker ingen kontroll av lämnade uppgifter från studieförbunden annat än statistiska jämförelser mellan år.

Beträffande övriga bidrag som hanteras av nämnden sker motsvarande kontroller som vid föreningservice, se avsnitt 3.5.

Vid granskning av ca 35 ansökningar avseende bidrag till kulturföreningar och hembygdsföreningar samt utställningsersättningar gjordes en notering om avvikelse från gällande krav: Revisionsberättelsen saknades vid gransknings-tillfället, men komplettering gjordes efteråt. I övrigt har inga noteringar gjorts.

4 Revisionell bedömning

4.1 Bedömning av kontrollmålen

Granskningen visar att det finns regler och riktlinjer för bidrag till föreningar och studieförbund och som tillämpas.

Genomfört stickprov visar att ansökningarna i huvudsak uppfyller gällande krav.

Granskningen visar att en systematisk och fungerande kontroll sker av uppgifterna i ansökan. Nuvarande kontroll omfattar inte 15 % av bidragsansökningarna utan 5 -9 %. Vi kan inte uttala oss om lämnade uppgifter för studieförbund, då bedömning och kontroll av lämnade uppgifter görs externt.

Granskningen har även visat att det finns internkontrollrutiner som säkerställer att utbetalning sker enligt regler och riktlinjer. Förslag på förbättringar lämnas nedan under avsnitt 4.2

4.2 Bedömning av revisionsfrågan

Kommunallagen är (6 kap § 7) tydlig på att ansvaret för den interna kontrollen ytterst är nämndens. Detta gäller även om verksamhet överläts till annan utförare.

Vår bedömning är att kultur och fritidsnämnden i huvudsak hanterar bidrag med tillräcklig säkerhet men att nämndens kontroll av bidrag till studieförbunden måste förbättras. Vi har följande förslag till förbättringar av nämndens interna kontroll:

- Utöka stickprovskontrollen av uppgifter i ansökningarna till minst 10 % av verksamhetsbidragen. Avtalet med föreningsservice säger 15 %. Skillnaden i tidsinsats mellan att kontrollera 10 % av ansökningarna istället för 15 % kan användas till andra kontroll insatser alternativt minska ersättningen till föreningsservice.
- Samla ansökningshandlingarna på ett ställe.
- Klargör om uppdraget till föreningsservice att kontrollera ansökningar omfattar alla bidrag eller endast verksamhetsbidrag och driftbidrag.
- Utöka kontrollen av bidrag till studieförbunden.
- Bjud in föreningar till informationsträffar omkring bidragsbestämmelser

Östersund 2011-06-07

Kjell Pettersson, projektledare

Anneth Nyqvist, uppdragsledare